FALAR PORTUGUÊS

Portugalština I

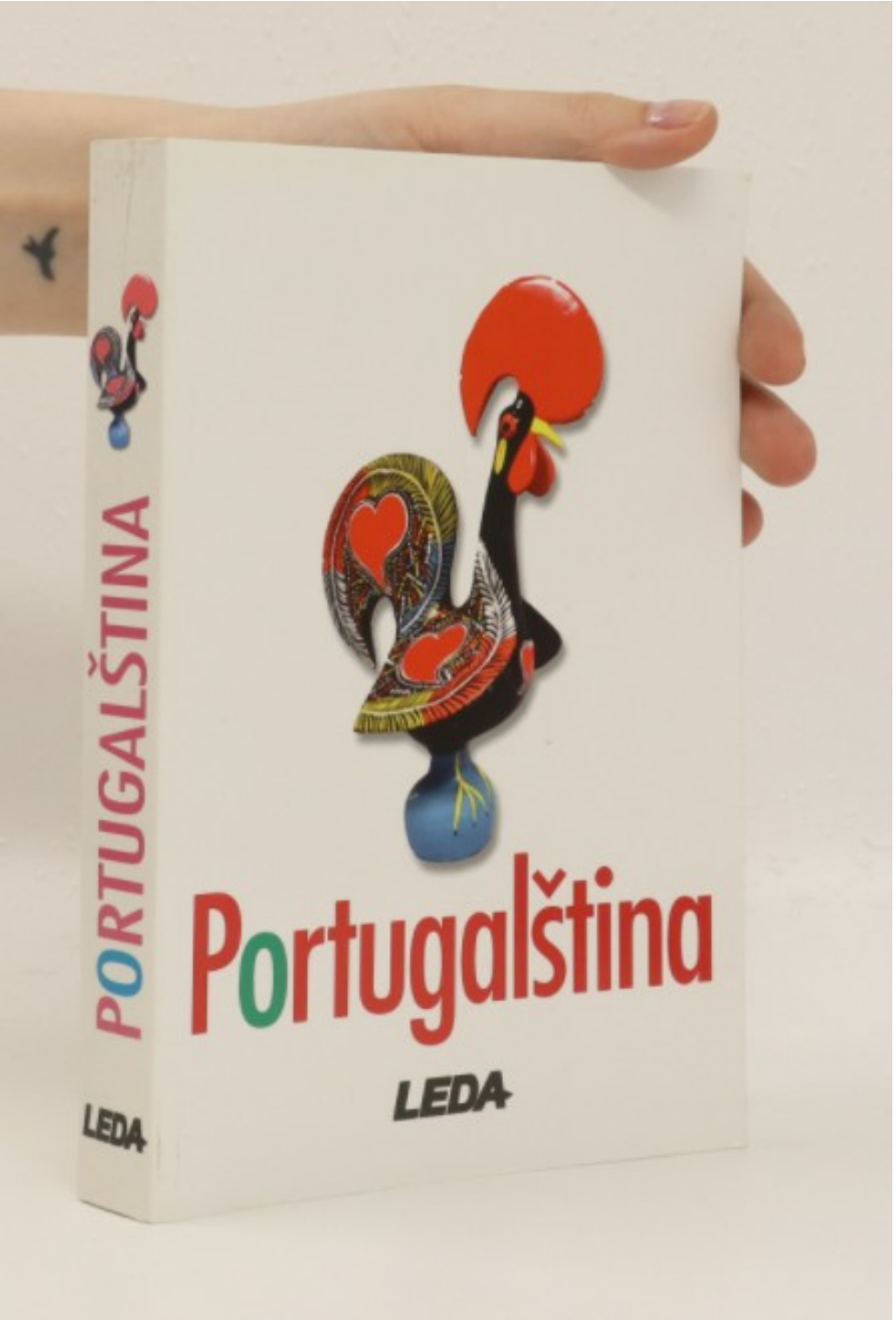

Sobre Portugalština I (pro neportugalštináře)

- Ukončení: Zápočet + aktivní účast na výuce
- 3 absence
- Učebnice: Portugalština od Ledy

PORTO
VALDOURO
TAWNY
PORT
TAYLOR'S
VINTAGE PORT
2011
FONSECA
PORTO
VINTAGE PORT
2011
CROFT
VINTAGE
PORT
2011
FERREIRA
PORTO
BRANCO
SANDEMAN
RUBY PORTO

ONDE SE FALA PORTUGUÊS?

O que significa «LUSOFONIA»?

Onde se fala português?

País ou território	População (est. 2019)[1]	Mais informações
Brasil	211,994,695	Português do Brasil
Angola	31.787,566	Português de Angola
Moçambique	31.117,272	Português de Moçambique
Portugal	10.264,164	Português europeu[c]
Guiné-Bissau	1.941,521	Português da Guiné-Bissau
Timor-Leste	1.344,944	Português de Timor-Leste
Guiné Equatorial[d]	1.414,921	Português da Guiné Equatorial
Macau[e]	639,558	Português de Macau
Cabo Verde	558,514	Português cabo-verdiano
São Tomé e Príncipe	212,182	Português de São Tomé e Príncipe
Total	289.860,416	Língua Portuguesa

PORTUGAL
CAPE VERDE
MACAU
EAST TMOR
INDIA
BRAZIL
MOZAMBIQUE
GUINEA BISSAU
SAO TOME AND PRINCIPE
ANGOLA
SRI LANKA
EQUATORIAL GUINEA

- Sotaques da língua portuguesa

https://www.youtube.com/watch?v=I2LQkX_6MVo&ab_channel=EmersonOliveira

- The Portuguese Language and What Makes it Intriguing

https://www.youtube.com/watch?v=Nur6WwpmyBo&t=63s&ab_channel=Langfocus

- Spotify com a música lusófona

https://open.spotify.com/playlist/2W6q5Av13qJU6QjKomyEKw?si=f1ee6db1801a4b0d

SANTA PRONÚNCIA

- https://is.muni.cz/auth/el/phil/podzim2020/ROM1BPO01/um/Pronuncia.pdf
- CONSOANTES (b,c,ç,d,f,g,h...)
- VOGAIS
  - ORAIS (a,e,i,o,u)
    - mesa, casa, fofinho
  - NASAIS (ã,õ,...)
    - Fernão de Magalhães, maçã, Camões, limão
    - DITONGOS
      - pai, mãe, hotéis, dourado, dragão
      - TRITONGOS
        - pião, campião

LEIAM OS SEGUINTES:

- R ca**r**o X ca**rr**o; **r**osa X **r**a**r**o
- S **s**erpente X mo**s**ca; pa**ss**o X ca**s**a
- J ho**j**e
- G **g**ado X **gue**rra X **g**irafa
- Ç cabe**ç**a
- Z **z**ero X lu**z**
- H hotel
- X máximo X oxalá X fixo ...
- **LH, NH, CH filho, manhã, chuva**

Dvojhlásky nosové
ão, am [ãᵘ], **ãe, em (ens)** [ãʲ] nebo [eʲ], **õe** [õʲ]

falam [falãᵘ], **cão** [kãᵘ], **mãe** [mãʲ], **tem** [tãʲ], **limões** [limõʲš]

Podobně se chovají i **ústní** a **nosové trojhlásky**.

POSTAVENÍ PŘÍZVUKU

Postavení přízvuku se řídí zakončením slova. Slova zakončená na **a, e, o, as, es, os, am, em** mají pravidelný přízvuk na předposlední slabice, slova jinak zakončená na slabice poslední:
casa, mole, filho, casas, mares, moramos, moram, homem

aqui, azul, feliz, morar, senhor

Pokud je přízvuk na jiné slabice než určují pravidla, musí být graficky označen: **agradável, fábrica, você, família**.

SAMOHLÁSKOVÁ ZNAMÉNKA

V portugalštině existují čtyři samohlásková znaménka a každé z nich má své specifické použití:
´ označuje přízvučnou slabiku a zároveň udává kvalitu samohlásky jako otevřenou
^ označuje přízvučnou slabiku a zároveň udává kvalitu samohlásky jako zavřenou
` označuje otevřenou samohlásku v nepřízvučné slabice
~ označuje přízvučnou slabiku a zároveň nosovou samohlásku

amável, fábrica, você, família, àquele, irmão

Pokud je ve slově graficky označena nosovost samohlásky, ale přízvuk stojí na jiné slabice, pak je označen dalším samohláskovým znaménkem: **órgão**.

LIÇÃO UM
PRIMEIRA LIÇÃO

1

U N I D A D E 1

Eu sou Miguel

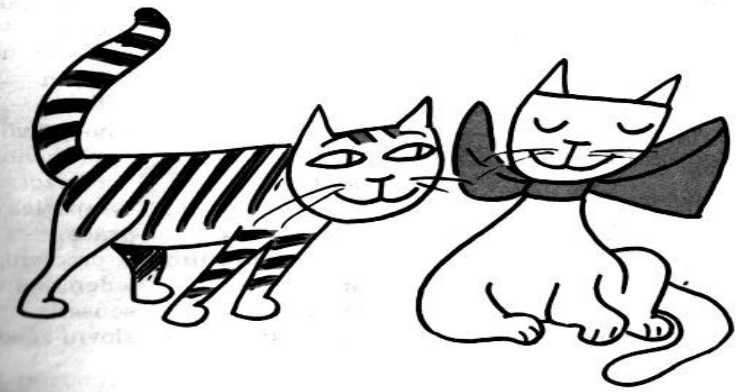

Eu sou um gato checo.
O meu nome é Miguel.
Sou de Praga.
O meu dono é professor.
Ele é checo também.
É muito simpático.
Nós dois estamos agora em casa.

A minha vizinha é uma gata muito bonita.
O seu nome é Rosa.
É de Lisboa.
A sua dona é economista.
Ela não é checa, é portuguesa.
É jovem e é muito agradável.
Aqui em Praga está de trabalho.
A Rosa e a sua dona não estão em casa agora.

VOCABULÁRIO

agora	nyní
agradável	příjemný, -á
aqui	zde, tady
bonito	hezký, -á
a casa	dům; domov
de	z *(předl. 2. pádu)*
dois, duas	dva, dvě
o dono	pán; majitel
e	a *(spojka)*
o (a) economista	ekonom, -ka
em	v, ve *(předl.)*
estar	být
o exercício	cvičení
o gato	kočka *(obecně)*, kocour
a gramática	gramatika, mluvnice
checo, -a	český, -á; česky
o checo	Čech; čeština
jovem	mladý, -á
a lição	lekce
Lisboa	Lisabon
meu	můj
Miguel	Michal
minha	má, moje *(přivl. zájmeno)*
muito	velice, velmi, hodně
não	ne
o nome	jméno
português	portugalský; portugalsky
o português	Portugalec; portugalština
Praga	Praha
o professor	profesor, učitel
Rosa	Růžena
ser	být
seu	jeho *(přivl. zájmeno)*
sua	její *(přivl. zájmeno)*
simpático, -a	sympatický, -á
o trabalho	práce
de trabalho	pracovní; pracovně
um, uma	jeden, jedna
o vizinho	soused
o vocabulário	slovní zásoba

GRAMÁTICA

1. Rod v portugalštině

U portugalských podstatných a přídavných jmen rozeznáváme pouze dva rody – rod ženský a rod mužský. Podstatná a přídavná jména mužského rodu bývají nejčastěji zakončena na samohlásku **-o** nebo na souhlásku, podstatná a přídavná jména ženského rodu končí obvykle na **-a**.

2. Přechylování podstatných a přídavných jmen

Podstatná a přídavná jména zakončená v mužském rodě na samohlásku **-o** končí v ženském rodě vždy na **-a**, jména zakončená na **-a** zůstávají beze změny a jména zakončená na souhlásku jsou buď rovněž neměnná, nebo v ženském rodě přijímají koncovku **-a**. Podrobněji viz lekce 2.

mužský rod	ženský rod
o gato	a gata
o dono	a dona
o vizinho	a vizinha
checo	checa
simpático	simpática
agradável	agradável
português	portuguesa
o professor	a professora
o economista	a economista

3. Osobní zájmena

eu	já	**nós**	my
tu	ty	**vós**	vy *(v souč. port. se neužívá)*
ele	on	**eles**	oni
ela	ona	**elas**	ony
você	vy *(méně zdvořilé vykání)*	**vocês**	vy *(tykání)*
o senhor	vy *(vykání, muž. rod)*	**os senhores**	vy *(vykání, muž. rod)*
a senhora	vy *(vykání, žen. rod)*	**as senhoras**	vy *(vykání, žen. rod)*

Evropská portugalština má pro vykání v jednotném čísle dvě možnosti. Výraz **você** se užívá pro méně formální oslovení (ve vztahu profesor – student, nadřízený – podřízený nebo starší lidé – mládež). Pojí se se třetí osobou slovesnou. Českému **vykání v jednotném čísle** odpovídá oslovení **o senhor, a senhora**, které se rovněž pojí se třetí osobou slovesnou.

Pro **tykání v množném čísle** se v evropské portugalštině užívá tvaru **vocês** se třetí osobou slovesnou, pro **vykání** tvarů **os senhores, as senhoras** se třetí osobou slovesnou. Tvar druhé osoby množného čísla se v současné portugalštině neužívá[1].

[1] V brazilské portugalštině se neužívá zájmen ani slovesných tvarů 2. osoby jednotného a množného čísla. Tvar **você** odpovídá tykání v jednotném čísle a tvar **vocês** odpovídá tykání v množném čísle. Ostatní osoby jsou stejné jako v evropské portugalštině.

4. Nepravidelná slovesa SER a ESTAR

	SER	ESTAR
eu	sou	estou
tu	és	estás
ele, ela você o senhor, a senhora	é	está
nós	somos	estamos
vós	sois	estais
eles, elas vocês os senhores as senhoras	são	estão

Slovesa **SER** se používá pro vyjadřování stálých vlastností, trvalého umístění, původu, národnosti, zaměstnání a stavu, slovesa **ESTAR** se používá pro vyjádření přechodných stavů nebo přechodného umístění.

Eu **sou** de Lisboa.
Jsem z Lisabonu.
A Rosa **é** muito bonita.
Rosa je moc hezká.
Ele **é** professor.
Je profesor.
O Miguel **é** muito simpático.
Michal je velice sympatický.

Agora **estou** em Praga.
Nyní jsem v Praze.
Hoje **está** muito bonita.
Dnes jí to sluší.
Ela **está** em casa.
Je doma.
Hoje ele não **está** muito agradável.
Dnes není moc příjemný.

5. Člen určitý a neurčitý

	člen neurčitý		člen určitý	
j. č.	**um** gato	**uma** gata	**o** gato	**a** gata
mn. č.	**uns** gatos	**umas** gatas	**os** gatos	**as** gatas

Členu neurčitého užíváme v portugalštině u podstatných jmen dosud neznámých, která ještě nebyla v hovoru zmíněna, určitého členu u podstatných jmen již známých, v předešlém kontextu určených. Člen určitý stojí v moderní portugalštině zpravidla i před křestními jmény, pokud se váží ke konkrétní osobě. Člen určitý se vynechává v ustálených

vazbách, ve jmenném přísudku a v oslovení. Pravidla o užívání členů jsou v portugalštině poměrně složitá a budou probírána postupně.

Estamos em **uma** casa checa.
Ele é **um** professor de Lisboa.
Aqui está **um** gato.
Rosa é **um** nome bonito.

A casa é bonita.
O professor é muito simpático.
O gato é de Praga.
A Rosa é simpática.

EXERCÍCIOS

1. Doplňte podle vzoru.
O Miguel é checo. → A Rosa é checa.

1. Ele é um gato.	Ela é uma … .
2. O Miguel é agradável.	A Rosa é … .
3. O gato é bonito.	A gata é … .
4. O meu vizinho é português.	A minha vizinha é … .
5. Eu sou economista.	A Rosa também é … .
6. O dono é simpático.	A dona é … .
7. Ele é professor.	Ela é … .

2. Doplňte správný slovesný tvar podle vzoru.
Eu sou checo. E ele? → Ele é português.

1. Eu sou professor. E ela?	Ela … economista.
2. Nós não estamos em casa. E elas?	Elas … em casa.
3. Vocês são de Praga. E eles?	Eles … de Lisboa.
4. Ela é bonita. E eu?	Eu não … bonito.
5. Agora estão em Brno. E você?	Você … em Brno.
6. A vizinha é simpática. E o vizinho?	O vizinho não … simpático.

3. Doplňte podle významu sloveso SER nebo ESTAR.
1. O meu nome … Rosa. 2. Ele … checo também. 3. A Rosa e o Miguel … em casa agora. 4. Praga … bonita. 5. Nós … em Brno de trabalho. 6. Eu não … português. 7. O gato … muito simpático.

4. Doplňte osobní zájmena.
1. … sou portuguesa. 2. … estamos em Praga. 3. … são de Praga. 4. … é checo. 5. … estão aqui. 6. … és economista. 7. … estás em casa. 8. … é professora.